

Sygn. akt IX Pa 46/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 17 lipca 2014 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach

Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych Ośrodek Zamiejscowy w Rybniku

Wydział IX Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący : SSO Iwona Nowak /spr/

Sędziowie: SSO Maria Konieczna

SSO Barbara Kubasińska- Malcher

Protokolant: st. sekretarz sądowy Dagmara Mazurkiewicz

przy udziale ./.

po rozpoznaniu w dniu 17 lipca 2014r. w Rybniku

sprawy z powództwa **W. M.**

przeciwko (...) S.A. w J.

o zapłatę odszkodowania

na skutek apelacji pozwanej (...) S.A. w J.

od wyroku Sądu Rejonowego w Jastrzębiu -Zdroju Wydziału IV Pracy

z dnia 7 marca 2014 r. sygn. akt IV P 290/13

1. **oddala apelację,**

2. **zasądza od pozwanej na rzecz powoda kwotę 600, 00 zł (sześćset złotych 00/100) tytułem kosztów zastępstwa procesowego za II instancję.**

Sędzia: Przewodniczący: Sędzia:

SSO Maria Konieczna SSO Iwona Nowak SSO Barbara Kubasińska- Malcher

Sygn. akt IX Pa 46/14

UZASADNIENIE

W pozwie przeciwko (...) S.A. w J. powód W. M. wniósł o zasądzenie od pozwanej na jego rzecz kwoty 20.897,80 zł z ustawowymi odsetkami naliczanymi od dnia wniesienia pozwu , czego domagał z tytułu nieuzyskania prawa do nieodpłatnego nabycia 322 akcji pozwanej. Nadto powód wniósł o zasądzenie od pozwanej na jego rzecz kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego wg. norm prawem przepisanych. Na uzasadnienie podniósł, iż na

podstawie ustawy z dnia 30 sierpnia 1996r. o komercjalizacji i prywatyzacji (Dz. U. 2002, poz. 171, nr 1397 t.j.) otrzymał, jako uprawniony pracownik, prawo własności 60 akcji imiennych zwykłych serii A (...) S.A. z siedzibą w J.. Ilość przyznanych powodowi akcji wynika z uchwały nr 695/VII/l 1 Zarządu (...) S.A. z dnia 23.09.2011r.. Gdyby jednak nie skutki wypadku w pracy, z tytułu którego pozwana wypłaca powodowi rentę wyrównawczą , to otrzymałby pełny pakiet akcji.

W odpowiedzi na pozew strona pozwana wniosła o oddalenie powództwa oraz zasądzenie od powoda na jej rzecz kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. W piśmie tym zgłoszono zarzut przedawnienia roszczenia, następnie braku adekwatnego związku przyczynowego pomiędzy wypadkiem w pracy i szkodą, następnie brak wykazania szkody i przyczynienie się powoda do jej zwiększenia.

Wyrokiem z dnia 07 marca 2014r. Sąd Rejonowy w Jastrzębiu-Zdroju Wydział IV Pracy zasądził od pozwanej na rzecz powoda kwotę 16.106,44 zł wraz z ustawowymi odsetkami poczynszony od 25.09.2013 roku, tytułem odszkodowania należnego w związku z brakiem otrzymania pełnego pakietu akcji pracowniczych (...) SA w J.

i dalej idące powództwo oddalił oraz zasądził od pozwanej na rzecz powoda kwotę 1.817,00 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego i nakazał pozwanej uiszczenie na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Jastrzębiu-Zdroju kwoty 806,00 zł tytułem opłaty sądowej od zapłaty której powód był ustawowo zwolniony

Sąd ustalił następujący stan faktyczny :

Powód zatrudniony był w pozwanej (...) S.A. od 21.08.1989r. na stanowisku ślusarz pod ziemią . W dniu 23.11.1990 roku powód uległ wypadkowi przy pracy, w związku z którym po upływie świadczeń chorobowych uzyskał uprawnienia rentowe., przy czym przez okres dwóch lat pracował na powierzchni na 7/8 etatu, a po zakończeniu zatrudnienia, co nastąpiło w wyniku redukcji etatu, do dnia dzisiejszego pobiera rentę z ZUS oraz uzupełniającą rentę wypadkową wypłacaną przez (...) SA. Pozwana od momentu ustania zatrudnienia nie oferowała powodowi zatrudnienia.

Powód złożył oświadczenie o zamiarze nieodpłatnego nabycia akcji pozwanej, zgodnie z art. 38 ust. 1 ustawy z dnia 30 sierpnia 1996 r. o komercjalizacji i prywatyzacji. Skarb Państwa dokonał zbycia pierwszych akcji w dniu 6 lipca 2011 r. Stosownie do treści art. 36 ustawy o komercjalizacji i prywatyzacji oraz § 11 rozporządzenia Ministra Skarbu Państwa z dnia 29 stycznia 2003 r. w sprawie szczegółowych zasad podziału uprawnionych pracowników na grupy, ustalania liczby akcji przypadających na każdą z tych grup oraz trybu nabywania tych akcji przez uprawnionych pracowników oraz podaną do wiadomości pracowników w zakładzie pracy uchwałą nr 695/VII/l1 Zarządu (...) S.A. z dnia 23.09.2011 r. w sprawie regulaminu podziału akcji serii „A” powód ze względu na swój rzeczywisty staż pracy, który wynosił 3 lata 11 miesięcy i 12 dni nabył nieodpłatnie, 60 akcji (...) S.A.

Gdyby nie wypadek przy pracy, to na dzień 6 lipca 2011 roku hipotetyczny staż pracy powoda uprawniałby go do nieodpłatnego nabycia 382 akcji. Zgodnie z uchwałą Zarządu pozwanej nr 695/VII/ll z dnia 23 września 2011 r. liczba akcji serii A przysługująca pracownikom zakwalifikowanym do grupy stażowej „powyżej 24 lat” wynosi 382 akcji. Faktyczny staż pracy powoda uprawniał go jedynie do 60 akcji. Biorąc pod uwagę powyższe należy stwierdzić, iż powodowi, gdyby nie wypadek przy pracy, należałoby się 322 akcje pozwanej (382 - 60 = 322).

Na dzień 6 marca 2013 roku (chwila zamknięcia rozprawy) kurs jednej akcji J.S.W. wynosił 50,02 zł.

Zdaniem Sądu Rejonowego powództwo W. M. okazało się częściowo zasadne.

Wyżej ustalony stan faktyczny praktycznie był bezsporny. Sporną była kwestia czy roszczenie powoda uległo przedawnieniu, a jeżeli nie, to czy powodowi przysługuje pozostała (brakująca) część akcji (...) S.A. w ramach wypłacanej mu renty wyrównawczej, jak również to , czy można mu przypisać przyczynienie do powstania lub zwiększenia szkody.

Zgodnie z treścią art. 444 § 2 k.c., jeżeli poszkodowany utracił całkowicie lub częściowo zdolność do pracy zarobkowej albo zwiększyły się jego potrzeby lub zmniejszyły się widoki powodzenia na przyszłość, może on żądać

od zobowiązanego do naprawienia szkody odpowiedniej renty. Nie ulega dla Sądu żadnej wątpliwości, że u powoda wystąpiła szkoda w postaci uszkodzenia ciała i, że zobowiązaną do jej naprawienia na zasadzie art. 435 k.c. jest strona pozwana. Nie ulega też wątpliwości, że w wyniku wypadku przy pracy zmieniła się również i to na niekorzyść, sytuacja finansowa powoda. Zgodnie z orzeczeniami Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 23.05.1991 i 30.06.1993 (sygn. III APr 37/91 i sygn. III APr 36/93), szkoda ta musi się wyrażać jako różnica pomiędzy potencjalnymi dochodami, jakie powód przypuszczalnie mógłby osiągać w okresie objętym rentą, gdyby nie doznał uszkodzenia ciała, a wszelkimi dochodami, jakie może faktycznie w tym okresie osiągnąć bez zagrożenia stanu zdrowia. A zatem gdyby nie wypadek przy pracy, powód będąc w dalszym ciągu zatrudniony u pozwanej (czego przecież nie można wykluczyć), otrzymywałby wszystkie świadczenia należne pracownikom oraz nabywałby wszelkie uprawnienia należne pracownikom, w tym również akcje (...) S.A. Niewątpliwie też doszło do zmiany stosunków w rozumieniu art. 907 § 2 k.c. i powód miał prawo żądać odszkodowania z uwagi na otrzymanie mniejszego pakietu akcji pozwanej. Stosownie bowiem do treści art. 36 ustawy z dnia 30 sierpnia 1996 r. o komercjalizacji i prywatyzacji oraz § 11 rozporządzenia Ministra Skarbu Państwa z dnia 29 stycznia 2003 r. w sprawie szczegółowych zasad podziału uprawnionych pracowników na grupy, ustalania liczby akcji przypadających na każdą z tych grup oraz trybu nabywania tych akcji przez uprawnionych pracowników oraz podaną do wiadomości pracowników w zakładzie pracy uchwałą nr 695/VII/11 Zarządu (...) S.A. z dnia 23.09.2011 r. w sprawie regulaminu podziału akcji serii „A”, powód ze względu na swój staż pracy stał się, tak jak i inni pracownicy pozwanej, uprawnionym do nabycia nieodpłatnie akcji pozwanej. Powód złożył oświadczenie o zamiarze nieodpłatnego nabycia akcji pozwanej, zgodnie z art. 38 ust. 1 w/w Ustawy. W rezultacie tego ze względu na swój rzeczywisty staż pracy nabył nieodpłatnie 60 akcji (...) S.A. Hipotetyczny zaś okres zatrudnienia powoda u pozwanej, gdyby nie wypadek przy pracy (do dnia 06.07.2011 r. - data emisji pierwszych akcji przez pozwaną) wyniósłby ponad 24 lata. Mając więc na względzie, iż zgodnie z uchwałą Zarządu pozwanej nr 695/VII/11 z dnia 23 września 2011 r. liczba akcji serii „A” przysługująca pracownikom zakwalifikowanym do grupy stażowej „powyżej 24 lat” wynosi 382 akcji należy stwierdzić, iż taka też ich liczba przysługiwałaby powodowi, gdyby nie wypadek przy pracy. Skoro powód otrzymał od pozwanej nieodpłatnie jedynie 60 akcji, to mając na uwadze hipotetyczny okres zatrudnienia, należy przyjąć, że brakująca ilość akcji ze względu na wypadek przy pracy wynosi 322 (382 - 60 = 322). Należy tutaj wskazać, iż Sąd mając na względzie treść art. 316 § 1 kpc ustalił wartość akcji pozwanej na dzień zamknięcia rozprawy tj. na dzień 06.03.2014 roku (vide wyrok Sadu Najwyższego z dnia 2 grudnia 2012 roku w sprawie sygn. II PK 118/10). W tej dacie wartość akcji pozwanej wynosiła 50,02 zł, a więc powodowi należna jest kwota 16.106,44 zł (322 x 50,02 zł).

Co do zarzutu pozwanej, iż poprzez wykorzystanie po wypadku swoich ograniczonych zdolności zarobkowych powód mógł zminimalizować szkodę, to wskazać należy, iż od momentu, w którym przestał on być pracownikiem pozwanej ze względu na redukcję zatrudnienia nie miał już możliwości nabycia stażu pracy, który pozwoliłby mu na uzyskanie prawa do większej liczby akcji pracowniczych. Tylko bowiem takie zatrudnienie w realiach niniejszej sprawy mogłoby prowadzić do zminimalizowania szkody. Skoro zatem pozwana nie wykazała, iż powód realnie mógł u niej pracować, to zarzut ten należało uznać za całkowicie chybiony.

Co do zarzutu przedawnienia podniesionego przez stronę pozwaną, to nie zasługiwał on na uwzględnienie. Skoro powodowi regularnie wypłacana jest renta wyrównawcza, to do roszczeń o zmianę wysokości tej renty opartych na przepisach art. 907 § 2 k.c., obowiązuje trzyletni termin przedawnienia z art. 118 k.c. (jako dotyczących świadczeń okresowych). Należy bowiem rozróżnić pomiędzy roszczeniem o rentę rozumianym jako przyznanie prawa do renty wyrównawczej, a roszczeniem o wymagalną rentę, czyli o zapłatę poszczególnych rat renty. Bezspornym jest, że powód ma ustalone i to od wielu lat prawo do renty wyrównawczej. Uznając dopuszczalną zmianę wysokości renty za okres wstecz sprzed daty wytoczenia powództwa należy mieć na uwadze zarówno trzyletni termin przedawnienia roszczeń o zaległe świadczenia okresowe, jak również datę samej zmiany stosunków oraz datę poprzedniego wyroku lub ugody, poza które to daty zmiana jest już niedopuszczalna, jako dotycząca materiału sprekludowanego, zawartego w sprawie objętej powagą rzeczy osądzonej i której przedmiotem było roszczenie o rentę (por. orzeczenie Sądu Najwyższego w sprawie II PR 423/71 i I PK 142/10). Powyższe potwierdził Sąd Apelacyjny w Białymstoku w wyroku z dnia 9 marca 2005 r., I CAa 93/05, stwierdzając, iż uregulowane w art. 907 § 2 kc roszczenie o zmianę wysokości renty podlega trzyletniemu przedawnieniu. Upływ okresu przedawnienia uniemożliwia, w razie skorzystania przez

pozwanego z zarzutu, dochodzenie przez uprawnionego świadczeń za okres wykraczający poza trzy lata wstecz od daty wytoczenia powództwa. Nie stoi jednak na przeszkodzie podwyższeniu bieżącej renty, choćby zmiana stosunków nastąpiła dawniej niż przed trzema laty, o ile wytworzona nią sytuacja (zwiększenie potrzeb uprawnionego) utrzymuje się w dalszym ciągu. Termin przedawnienia powinien być liczony od dnia przeobrażenia się ekspektatywy w realne prawo do nieodpłatnego nabycia akcji przez pracowników lub ich spadkobierców. W przedmiotowej sprawie Minister Gospodarki jako przedstawiciel jedyne go właściciela Spółki – Skarbu Państwa na Nadzwyczajnym Walnym Zgromadzeniu (...) S.A. w dniu 12 maja 2011 roku podjął decyzję o rozpoczęciu procesu prywatyzacji poprzez ofertę publiczną, zaś 7 czerwca 2011 roku Komisja Nadzoru Finansowego zatwierdziła prospekt emisyjny. Emisja akcji rozpoczęła się 6 lipca 2011 roku. To są najistotniejsze daty dla określenia biegu terminu przedawnienia. Skoro powód złożył pozew w dniu 15.07.2013 roku to do przedawnienia nie doszło.

W związku z powyższym Sąd Rejonowy zasądził od pozwanej (...) S.A Kopalni (...) Ruch Z. w J. na rzecz powoda kwotę 16.106,44 zł tytułem wypłacanego w ramach renty wyrównawczej odszkodowania z uwagi na otrzymanie mniejszego pakietu akcji. Ustalając wysokość odszkodowania Sąd uwzględnił aktualne notowanie giełdowe akcji z daty zamknięcia rozprawy gdyż ten wskaźnik uznać należało jako najbardziej miarodajny do restytucji stanu majątkowego powoda, który gdyby otrzymał pełny pakiet akcji pracowniczych to i tak nie mógłby ich jeszcze zbyć, a co za tym idzie – w realiach niniejszej sprawy brak było racjonalnych podstaw do ustalenia wartości odszkodowania jako kursu akcji z daty wniesienia pozwu.

Sąd Rejonowy w pkt 2 wyroku oddalił dalej idące powództwo jako wygórowane i nie znajdujące potwierdzenia w zebranych materiale dowodowym.

Sąd Rejonowy w pkt. 3 wyroku orzekł o kosztach na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. zasądzając od pozwanej jako strony przegrywającej proces na rzecz powoda kwotę 1.800,00 zł tytułem wynagrodzenia jego pełnomocnika procesowego będącego adwokatem ustaloną na podstawie § 12 ust. 1 pkt 2 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28.09.2002r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz. U. nr 163 poz.1348 z późn. zm.). Ostateczna wysokości odszkodowania zależała bowiem od wartości akcji w momencie zamknięcia rozprawy ,a wielkości tej powód wygrywający sprawę co do zasady nie mógł przewidzieć w dacie jej rozpoczęcia.

W pkt. 4 wyroku w oparciu o treść art. 113 ust. 1 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych z dnia 28 lipca 2005 r. (Dz. U. Nr 167, poz. 1398) Sąd Rejonowy nakazał stronie pozwanej uiszczenie na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Jastrzębiu - Zdroju kwoty 806 zł tytułem opłaty sądowej od uwzględnionej części powództwa, od zapłaty której powód był zwolniony na mocy art. 96 ust. 1 pkt 4 wskazanej ustawy.

Apelację od wyroku Sądu Rejonowego wniosła pozwana zaskarżając wyrok w części, co do rozstrzygnięć zawartych w punktach 1, 3 i 4 wyroku zarzucając mu:

1) naruszenie prawa materialnego, a to:

a) art.907 par.2 w zw. z art.444 par.2 kc poprzez ich niewłaściwe zastosowanie, w sytuacji, gdy roszczenie objęte powództwem nie powinno być rozpoznawane w reżimie prawnym dotyczącym renty wyrównawczej;

ewentualnie, z ostrożności procesowej – w razie uznania, iż roszczenie powoda objęte jest reżimem prawnym renty wyrównawczej- naruszenie art.907 par.2 w zw. z art.444 par.2 kc przez przyjęcie, że wystąpiła zmiana stosunków uzasadniająca przyznanie powodowi jednorazowego odszkodowania w ramach renty wyrównawczej, tj. że po stronie powoda powstała szkoda w postaci utraconych korzyści – prawa do nieodpłatnego nabycia 322 akcji pracowniczych pozwanej;

b) art.361 par.1 i 2 k.c. poprzez przyjęcie, że normalnym następstwem wypadku przy pracy, któremu uległ powód w dniu 23.11.1990r. oraz częściowej utraty przez niego zdolności do pracy, była „utrata” przez niego prawa do nieodpłatnego nabycia 322 akcji pozwanej;

c) art.442 par. 1 k.c. w zw. z art.2 ustawy z dnia 16 lutego 2007r. o zmianie ustawy- kodeksy cywilny (Dz. U. Nr.80, poz.438) w zw. z art.117 par.2 kc poprzez przyjęcie, że pozwana nie może uchylić się od zaspokojenia roszczenia powoda pomimo tego, że uległo ono przedawnieniu, a pozwana podniosła zarzut przedawnienia;

2) naruszenie przepisów postępowania, a to:

a) art.328 par.2 kpc poprzez niedostateczne wyjaśnienie podstawy faktycznej rozstrzygnięcia przejawiające się w tym, iż Sąd nie uzasadnił w należyty sposób, dlaczego przyjął, że gdyby nie wypadek przy pracy, któremu uległ powód w 1990 r., to powód przepracowałby łącznie u pozwanej ponad 24 lata, aż do uzyskania uprawnień emerytalnych ;

3) błędy i braki w ustaleniach faktycznych, a to :

a) błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę rozstrzygnięcia, polegający na przyjęciu, że gdyby nie wypadek przy pracy, któremu uległ powód w dniu 23.11.1990r. to powód pracowałby nadal u pozwanej i uzyskałby łączny okres zatrudnienia u pozwanej i w KWK "Z." w J. wynoszący ponad 24 lata;

W związku z powyższym wniosła o zmianę wyroku w zaskarżonej części poprzez oddalenie powództwa w całości i zasądzenie od powoda na rzecz pozwanej kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu przed Sądem I instancji oraz w postępowaniu apelacyjnym, według norm przepisanych , ewentualnie o uchylenie wyroku w zaskarżonym zakresie i przekazanie w tym zakresie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania z pozostawieniem temu Sądowi rozstrzygnięcia o kosztach postępowania apelacyjnego.

W odpowiedzi na apelację powód wniósł o jej oddalenie i zasądzenie kosztów postępowania , w tym kosztów zastępstwa adwokackiego w postępowaniu apelacyjnym według norm przepisanych.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Sąd I instancji przeprowadził w sprawie wyczerpujące postępowanie dowodowe w zakresie niezbędnym dla wyjaśnienia istoty sporu.

Sąd ten dokonał w oparciu o zebrany w sprawie materiał dowodowy prawidłowych ustaleń faktycznych.

Sąd ten również stosując właściwe uregulowania prawne w zakresie dotyczącym przedmiotu sporu i ich prawidłowe rozumienie słusznie orzekł jak w wyroku , jak również zasadniczo prawidłowo i wyczerpująco uzasadnił wyrok.

Reasumując Sąd Okręgowy w pełni podzielił ustalenia i argumentację Sądu I instancji i przyjął za własne, co powoduje, iż niezachodni potrzeba powtarzania tej argumentacji, co wynika już z ukształtowanego orzecznictwa Sądu Najwyższego w tym przedmiocie.

Podkreślić należy, iż zarzuty pozwanej nie zasługiwały na uwzględnienie, w szczególności zarzut przedawnienia. Pozwana wypłaca powodowi rentę wyrównawczą obecnie jako różnicę pomiędzy wysokością hipotetycznej emerytury a świadczeniem otrzymywanym przez ZUS.

Zatem słusznie przyjął Sąd Rejonowy, iż do roszczeń o zmianę wysokości tej renty stosuje się trzyletni termin przedawnienia z art.118 kc, ponadto pozwana wypłacała powodowi rentę wyrównawczą w pełnej wysokości nie uwzględniając możliwości zarobkowych powoda, co czyni również bezzasadnym zarzut pozwanej, iż powód powinien wykorzystać swe możliwości zarobkowe.

Niezasadny jest również podnoszony zarzut naruszenia art.907 par.2 w zw. z art.444 par.2 kc , albowiem renta przewidziana przepisem art.444 par.2 kc obejmuje nie tylko utracone wynagrodzenie, ale też wszelkie inne utracone korzyści, które dany pracownik mógłby osiągnąć, gdyby uległ jak powód w niniejszym postępowaniu wypadkowi przy pracy u danego pracodawcy- pozwanej , niewątpliwie korzyści w postaci uprawnienia do pełnego pakietu akcji.

Podobne stanowisko zajął Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 19 lutego 2014r. I PK 293/13.

W konsekwencji powyższego Sąd uznał zarzutu apelacji za nieuzasadnioną polemikę z prawidłowym rozstrzygnięciem Sądu I instancji i z mocy art.385 kpc oddalił apelację jako bezzasadną obciążając pozwaną kosztami na podstawie art.98 kpc.

Sędzia Przewodniczący Sędzia

SSO Maria Konieczna SSO Iwona Nowak SSO Barbara Kubasińska- Malcher